

Az ECL magyar mint idegen nyelvi vizsga minőségbiztosítása

Bevezetés

A nyelvvizsga az idegennyelv-tudás megszerzésében fontos mérföldkövet jelent. A nyelvtanuló az oktatóhelytől független keretek között megbizonyosodhat a tudásszintjéről (Hegedűs 2003). Nem az öt tanító nyelvtanár vagy iskola állítja össze a tudástesztet az addig tanultak ismeretében, hanem egy olyan nyelvvizsga-központ, amely minőségi követelmények rendszeres és módszeres betartása mellett működteti a tesztelést. Cikkem célja e minőségi követelmények bemutatása két nagyobb egységben: a minőségbiztosítási folyamatnak az akkreditált nyelvvizsgákra vonatkozó jogszabályi háttéréből következő lépéseinek bemutatása és a leendő magyar mint idegen nyelvi vizsgázókat a vizsgakövetelményekről tájékoztató kiadvány, a *Kulcs a sikeres ECL vizsgához. Magyar mint idegen nyelv* rövid kivonatolása.

Az idegen nyelvi tudásnak a teszteléssel (azaz a nyelvvizsgán) történő mérésében a legfontosabb ismérv a szűrők jelenléte. A különböző forrásnyelvű, eltérő tanulmányokat folytató, különféle korábbi nyelvi képzésben részt vevő jelöltek magyar mint idegen nyelvi tudása egyénileg nagyon változó és készségenként is ugyancsak eltérő lehet. A szűrők a mérést körülhatárolják: az érvényes méréshez járulnak hozzá. Olyan közös kereteket jelölnek ki, amelyhez a tesztkonstruktőrök és a tesztet teljesítő vizsgázók egyaránt igazodnak. Az egynyelvű ECL magyar mint idegen nyelvi vizsgán a következő szűrők határozzák meg a nyelvtudásmérést: a Közös Európai Referenciakeret szintjei, a készségalapú tesztelés, a szöveg alapú tesztelés és a magyar mint idegen nyelvi tudásnak az ECL nyelvvizsgarendszerben meghatározott specifikációi.

A Közös Európai Referenciakeret

Az európai államokban a nyelvoktatás, a nyelvtanulás és a nyelvvizsgáztatás ma már a Közös Európai Referenciakerethez illeszkedik. Ez a dokumentum bemutatja a hat referenciaszint, azaz az A1, A2, B1, B2, C1 és C2 szinteket elérő nyelvhasználó tudásának az egyes készségekre (a közvetítői készségek kivételével) vonatkozó általános ismérveit ún. deskriptorok formájában. Ezen túlmenően közli a készségeken belüli komponensekhez igazított nyelvtudás deskriptorait is (lásd: www.keronline.hu). Például a beszédértés esetében megadja a hat szinthez tartozó nyelvhasználóknak a beszédértésére vonatkozó általános leírását, ugyanakkor a beszédértés egyes altartományaihoz tartozó deskriptorokat is. A beszédértésben más-más területet jelent például két vagy több anyanyelvi társalgó élő beszélgetésének megértése, mint a médiából származó közérdekű közleményeknek vagy tájékoztató szövegeknek a megértése. Ugyanígy részletezve, táblázatos formában megtalálhatóak a KER-ben a többi készségnek és komponenseiknek a szintre bontott leírásai.

A Magyarországon akkreditált nyelvvizsgák esetében – mint amilyen az ECL nyelvvizsgarendszerben a magyar mint idegen nyelvi vizsga is az angol és a német mellett – a Nyelvvizsgát Akkreditáló Testület előírja a nyelvvizsgának a Közös Európai Referenciakerethez történő illesztését. ECL magyar mint idegen nyelvi vizsgát négy akkreditált szintből lehet tenni: A2, B1, B2 és C1 szinten. Ezek a nyelvvizsgák mindegyik készség, mindegyik tesztfeladat, illetve mindegyik tesztlapon belüli megoldási egység (item)

tekintetében illeszkednek a Közös Európai Referenciakeret adott szintjéhez (Huszi–Háry 2005). A tesztíró és tesztfejlesztő team a KER deskriptorainak megfelelően módszeresen fejleszti a feladatokat a nyers feladatoktól egészen az éles vizsgán szereplő, végső formájukig. Ezeket a tesztek után ugyancsak a Közös Európai Referenciakeret szintjein bemért nyelvtudású tanulói csoporton előtesztelik, vagyis a tesztfeladatok gyakorlati kipróbálásán keresztül tovább finomodik a tesztanyag szintillesztése.

Készségalapú tesztelés

A második alapvető szűrő a nyelvvizsgáztatásban a készségalapú tesztelés. A nyelvtudást nem a maga adott teljességében célozzák meg a tesztek, hanem külön modalitásokban. Az ECL magyar mint idegen nyelvi vizsgán négy elkülönülő nyelvtudás-kompetencia van a mérés fókuszában: az olvasáskészség, az íráskészség, a beszédértés készsége és maga a beszédkészség. Az első két készség az írásbeli részvizsgát, az utóbbi két készség pedig a szóbeli részvizsgát alkotja. Az első három készség mérése írásbeli tesztlapokon történik, míg a beszédkészség vizsgálja külön interperszonális, vizsgázópáronként húszperces vizsgaesemény. A fenti négy kompetencia között elkülönülő modulként nem szerepel egyik közvetítői készség sem (pl. fordítás, tömörítés vagy explicit grammatikai – nyelvismereti – teszt formájában).

A tesztek, a tesztfeladatokat a validitás kritériumának megfelelően alapvetően meghatározza a teszt konstruktuma; az, hogy mit szándékozik mérni. A beszédkészség vizsgáján a beszédértés nem áll a mérés fókuszában, egyúttal azonban a beszédkészség komplementer készségeként alapvetően meghatározza a beszédkészségvizsga sikerét. Hasonlóképpen egy beszédértés-feladatban – minthogy írásban mért készség – a vizsgázónak el kell olvasnia a tesztfeladat tartalmát. A teszt konstruktuma azonban nem az olvasáskészség, ennek megfelelően a szóban forgó nyelvi szintnek megfelelő, de nem az olvasási kompetencia értékelésére kidolgozott, hanem a beszédértési (audio) inputhoz hangolt tartalmakat közöl. Ezzel összhangban például a beszédértési tesztlapokon nyújtott vizsgázói teljesítmény értékelésénél az értékelők nem veszik figyelembe a helyesírási hibákat, amennyiben az ezeket a hibákat tartalmazó vizsgázói válaszok az elvárt hallásértési választartalomnak megfelelnek. Ugyanez a helyesírási hiba azonban az íráskészség tesztlapján pontlevonást eredményezhet, minthogy az íráskészség tesztelésének centrumában a vizsgázónak több más aspektus mellett a helyesírási konvencióknak is megfelelő írástudása áll.

Szövegalapú, kommunikatív tesztelés

A szöveg az a nyelvi alapegység, amely az ECL vizsgafeladatok kiinduló alapját jelenti (Wéber 2011). Ez a reprezentativitás jegyében készségenként két-két szöveget takar. A nyelvi szintektől függően ezek a szövegek egyre hosszabbak és egyre komplexebbek, valamint a készségtípustól is függ a jellemző műfajuk. Egy levelet tipikusan olvasunk vagy írunk az életben, ezért ez az olvasáskészség vagy az íráskészség tesztelésére alkalmas szövegtípus. Egy párbeszéd leginkább a beszédértés tesztelésében gyakori műfaj. A beszédkészség tesztelése szintén két szövegtípus segítségével történik: a vizsgázóknak egy párbeszéd és egy monológ jellegű szöveget kell megalkotniuk az élő vizsgaeseményen.

Az egy készség alá tartozó két-két (olvasandó vagy írandó, illetve meghallgatandó vagy megalkotandó) szöveg különbözősége és terjedelmi kötöttsége, összetettségének foka, tematikai eltérése azért alapvetően fontos, mert mintát ad a nyelvvizsgázó kompetenciájának

teszteléséhez. Minőségi különbözőségük garantálja azt, hogy az idegen nyelvi tudás egészének reprezentatív forrása vagy célmintája legyen. A receptív, befogadó készségek esetében a szövegmintát a nyelvvizsga tesztje szolgáltatja (olvasás-, beszédértés-készség), a produktív készségek esetében (beszéd- és íráskészség) maga a vizsgázó. A produktív készségeknél a szint szerint adekvát szövegeket a szintleírások és az ECL saját nyelvi specifikációi mentén a tesztírók szerkesztik, az adott szinthez illesztik, és tovább módosulhat az előtesztelés eredményeinek elemzése után is. A receptív készségeknél különösen lényeges a feladatok instrukciója, körülírtsága, azaz a megfelelő előzetes tesztfejlesztés, hogy kellő, a szintnek megfelelő és a konstruktum tesztelésére alkalmas szöveget hívjon elő a vizsgázóktól. A beszéd-készség vizsgáján a jelen lévő kérdező-vizsgáztatónak lehetősége van az elicitált és a majd pontozandó szövegminta módosítására, moderálására. Az írásfeladatoknál azonban egyedül a feladatok témájának, irányítási szempontjainak, terjedelmének és műfajának megadása hívja elő a kívánt és mérendő szövegmintát. Az íráskészség tesztjeinél így az alapos, körültekintő, egy több tagú tesztíró csapatban számos szempont mentén történő minőségi feladatfejlesztés különösen lényeges.

Nemcsak e készség tekintetében, hanem valamennyi vizsgaidőszak összes feladatának szintillesztését, minőségi fejlesztését, előtesztelését, az éles vizsgán nyújtott vizsgázói teljesítmény mennyiségi és minőségi elemzésének a tesztfejlesztői folyamathoz visszacsatoló lépéseit az akkreditált nyelvvizsgarendszerek esetében a felügyeleti szerv rendszeresen ellenőrzi.

Kettős értékelés

Ahogy a két különböző feladat, a két különböző szövegtípus reprezentatívvá teszi a nyelvvizsgán előforduló nyelvi mintákat, úgy a vizsgázói teljesítményeknek a számértékek formálását, azaz a válaszok helyességének ellenőrzését minden esetben két, egymástól független értékelő végzi el. A szigorúan kötött megoldókulcshoz fejlesztett diszkrét pontos feladattípusok (pl. feleletválasztós nyelvtani teszt) esetében is két értékelő értékeli a válaszokat. A szemi-objektív feladatoknál (ilyen például a klasszikus nyitott kérdés) különösen fontos a két pontozó egymástól függetlenített értékelése. A szubjektív értékelésű, a meghatározott paraméterek mentén, ötfokú skálán pontszámokkal értékelt vizsgafeladatoknál pedig (pl. ilyen a fogalmazások pontozása az íráskészség vizsgáján vagy a szóbeli teljesítmények értékelése a beszéd-készség vizsgáján) a több értékelős pontozás a korrekt, megbízható értékelés egyedüli módja.

ECL-specifikációk: Kulcs a sikeres ECL nyelvvizsgálóhoz. Magyar mint idegen nyelv

Kihagyhatatlan szempont a minőségbiztosítási folyamatban maga a vizsgázó: a vizsgázó elegendő tájékoztatást kaphat-e a nyelvvizsgálóról? Elfogadja-e, hogy a vizsga valóban a nyelvtudást méri? Eléggké transzparens-e számára az a követelményrendszer, amelyet teljesítve sikeresen vizsgázik? Ezek a tényezők a vizsga érvényességét maguknak a tesztelteknek szempontjából biztosítják (ez az ún. *face-validity*).

Ezt a tájékoztatást, a vizsgázóknak nyújtott segítséget, azaz a teljes követelményrendszert összegzi Szabó Szilvia 2016-ban megjelent könyve, a *Kulcs a sikeres ECL nyelvvizsgálóhoz. Magyar mint idegen nyelv* című kiadvány. A könyv gyakorló tesztkönyv is, amely a követelményrendszer leírásán túl minden szinten valamennyi készségen éles vizsgákon már

lefutott tesztek teszt közzé a megoldókulccsal és a vizsgát sikeresen vagy sikertelenül teljesítő vizsgázói válaszokkal együtt. Felkészítő tanároknak és a vizsgára készülő diákoknak így nélkülözhetetlen háttéranyagot biztosít a kiadvány.

A könyv szintenként tagolt: az A2-es nyelvvizsgától a B1-en keresztül jut el a felsőbb szintekig (B2, C1). Minden esetben közli a szintleírásokat: adott szinten milyen általános elvárásnak kell megfelelnie a vizsgázónak. Ezt követően a tesztek szabványos leírása következik: hány percesek, hány részből/feladatból állnak, milyen a feladatok terjedelme az olvasáskészség, az íráskészség, a beszédértés tesztlapjain, illetve milyen részekből áll a szóbeli vizsga (beszédkészség).

Ezeket az információkat már korábban is közzétette az ECL nyelvvizsgarendszer internetes oldala (www.ecl.hu). A *Kulcs a sikeres ECL nyelvvizsgálóhoz. Magyar mint idegen nyelv* című kiadvány azonban közli a szinteken elvárt nyelvtudás graduálását is. Ma még a magyar mint idegen nyelv oktatásában nincsen széles körben elfogadott, írásban is rögzített konszenzus a magyar mint idegen nyelvi tudás nyelvi szintenként történő részletezéséről. Ez azonban elengedhetetlen egy nyelvvizsga esetében, ahol a vizsgarendszernek közölnie kell az elvárásokat. Minthogy az ECL nyelvvizsga egy egynyelvű, kommunikatív nyelvvizsga, elvárásainak, követelményrendszerének első helyén a szintenként elvárt beszédaktusok listája áll (Husztai 2002): milyen helyzetekben milyen beszédcselekvéseket kell tudnia a belépő fokú (A2), az alapfokú (B1), a középfokú (B2) és a felsőfokú (C1-es) nyelvvizsgázónak. Az A2-es szintű vizsgázó mindennapos élethelyzeteitől (pl. üdvözlés, bemutatkozás, köszönetnyilvánítás, figyelemfelkeltés, személyes információcsere) a B1-esre jellemző beszédaktusokon át (tetszés, nemtetszés, különféle érzelmek kifejezése – meglepetés, boldogság, szomorúság, érdeklődés, közöny –, illetve ezekre történő reagálás) az útmutatás, eligazítás, felvilágosítás, sürgősszerűség, kötelezettség és lehetőség kifejezéséig, javaslattevésig, vélekedésig, meghívásig terjed a sor. A felsőbb szinteken mintegy az alsóbb szinteken már elsajátított beszédcselekvéseken túli elvárás az összetettebb, többféle kompetenciát feltételező beszédaktusok hatékony használata. Ide tartozik a legkülönbözőbb érzelmi állapotok kifejezése és viszonzása, tanács és összetett eligazítás nyújtása és fogadása, panasztétel és vitakozás; dicséret és bókolás, összefoglalás, ellentmondás, értékelés, tisztázás, fejtegetés, következtetés, információ megerősítése és módosítása, összetett információtartalmak közvetítése harmadik személynek (közvetlen vagy közvetett idézettel), jövőbeli elképzelés tervezése, rábeszélés, meggyőzés, tárgyalás, megbízás elintézése, összetett értékítéletek érvelő kifejtése és hasonlók.

A lexikális elvárások pontosan nem határozhatóak körbe szintre bontottan, ezért ehelyett az ECL a különböző szinteken elvárt témaköröket és altémákat adja meg: ezek irányadóak a szókinccset érintő elvárások terjedelmét és kidolgozottságát illetően. Az alábbiakban a „lakóhely” témakörével illusztrálom egy téma szintenként eltérő komplexitását és az ennek következményeként feltételezhető, eltérő lexikális kompetenciát. Míg belépőfokon elegendő, ha a vizsgázó szóban vagy írásban közölni tudja, hogy ő és a családja hol lakik, a lakásuk/házuk milyen részekből áll, addig alapfokon már beszélnie is kell tudni a lakóhellyel kapcsolatos preferenciáiról: lakásban vagy házban szeret(ne) lakni és miért. Középfokon érvelnie kell tudni a különböző lakóhelyek (falu, város, országok) és lakástípusok előnyeivel és hátrányaival kapcsolatosan is, míg felsőfokon elegendő lexikális ismerettel kell rendelkeznie ahhoz is, hogy a fiatalok otthonteremtéséről, a lakásfinanszírozásról vagy a hajléktalanságról is közléseket tudjon tenni, és meg is értse őket.

Az ECL specifikációinak talán a legérdekesebb része a nyelvtan graduálása. Nem túlságosan, mégis kellően részletezett lista szerepel a könyvben a szintenként elvárt grammatikai struktúrákról, így a nyelvtanuló és a nyelvtanár egyaránt képet kaphat az egyes szintekre vonatkozó, a nyelvtani kompetenciára vonatkozó elvárások követelményrend-

szeréről. A specifikációk ugyanis külön megadják a morfológiai és a mondattani elvárásokat. Jól kivehető a követelményrendszerből az, ahogyan a morfológiai célkitűzések együtt járnak és mintegy eszköztárul szolgálnak a mondattani elvárások teljesítéséhez. Amennyiben például megjelenik a B1-es szinten néhány alapvető alárendelő mondattípus, úgy jelenik meg a hozzátartozó morfológiai eszköztár is (pl. a kötőmód a *hogy*-os mellékmondatoknál, a módjelek a feltételes mondatok esetében).

Ezeket a grammatikai specifikációkat sokéves oktatói tapasztalattal rendelkező szakértői csapat dolgozta ki. E specifikációk érvényességével (a megírt éles tesztekben a vizsgázók által használt, de nem előírt, spontán módon használt eszköztár szintenkénti megoszlásával) egy, az ECL specifikációit tesztelő kvalitatív kutatás is foglalkozott (Wéber 2013). A fenti lexikális és grammatikai specifikációk közzététele a kiadványban azért is különösen hasznos a vizsgázók és a szűkebb magyar mint idegen nyelvi szakma számára, mert kiindulópontot jelenthet egy a konszenzus felé tartó szakmai vitára. Ráadásul a nyelvtan és a szókincs nyelvspecifikus, ezeknek a szintre bontásáról keveset ír a Közös Európai Referenciakeret.

Mi mondható el röviden a szintenként graduált nyelvtani kompetenciáról? Jól kitűnik, hogy a belépőfok csak az egyszerű mondatot és néhány alaktani értelemben kevésbé komplex mellérendelő mondattípust céloz meg (pl. *és, de, mert* kötőszavak használatával alkotott kapcsolatos, ellentétes és okhatározói mellérendelő mondatokat). Nincsenek módjelek vagy egyéb belső toldalékmorfémát feltételező, produktívan használt, pl. múlt idejű vagy feltételes szerkezetek sem, ahogy nincsenek összehasonló közlések sem. Ennek ellenére mégis terjedelmes a belépő fokú grammatikai kompetencia részletezése. Az A2 szintű nyelvhasználónál már elvárt a határozott és határozatlan névelő, a létige, a személyes névmás, a birtokos névmás, a kérdő névmás, az általános és határozatlan névmás, a morfémahatárok hangtani törvényszerűségei (a hangrendi illeszkedés; hasonulás, összeolvadás), az igei személyragozás (határozott és határozatlan) jelen és múlt időben (kijelentő módban, ez utóbbi esetleg receptív, illetve csak részlegesen aktív ismeretként), az *ikes* igék, a leggyakoribb igékötők, a birtokjel, a névszói (birtokos) személyragozás, a névszói viszonyragozás (esetek, határozóragok: tárgy-, részes-, birtokos-, eszközeset és helyragok), a többes szám jele és a névutók. A magyar nyelv alaktani összetettsége, gazdagsága és a lokális mintázatokon belüli konfigurációs jellegének mássága miatt már mindez együtt éppen elegendő kihívást és gyakorolni valót jelent a magyar nyelv A2-es szintű tanulójának. A felsőbb szintek grammatikai elvárásainak részletezése már nem ennyire kidolgozott. Ugyanakkor jól kivehető a specifikációkból, hogy a mondatértékű grammatikai szerkezetek fokozatosan, csak szintenként kezdenek a nyelvtanulói kompetencia részévé válni. Az A2-es szintű követelményrendszerben még csak a lexikalizálódott főnévi igeneves szerkezetek és az egyszerűbb mellérendelő tagmondatok kapnak helyet. A vonatkozó alárendelő mellékmondatok, a *hogy*-os mellékmondatok már a B1-es szint elvárásai közé tartoznak. Az igeneves és különösen a bővített igeneves szerkezetek („mondat a mondatban”) csak a B2-es szintű nyelvhasználat része. Természetesen ezek a specifikációk vonatkoznak a tesztekben megjelenő szövegek nyelvtani felépítésére is: itemhelyzetben a tesztírók is követik a nyelvtan graduálásának ezeket a megszorításait.

A kötet további felépítése ezután a következő: mind a négy szinten konkrét olvasáskészségi, íráskészségi és beszédértési tesztet tesz közzé a kiadvány a hozzájuk tartozó megoldókulcsokkal, illetve a beszédértésteszt esetében a letölthető hanganyaggal és a hangfelvételek átíratát közlő forgatókönyvekkel. A szóbeli (beszédkészség) vizsga feladatairól konkrét szóbeli vizsgák átíratái révén, a témakörlista alapján, valamint a kiadványban színes mellékletben megtalálható képmontázsok alapján nyerhetünk teljes betekintést egy szóbeli vizsga lefolyásába. (A könyv színes képmelléklete az átíratban közölt konkrét szóbeli vizsgákon használt képi stimulusokat tartalmazza.)

A könyv nem egyszerűen beemeli a korábbi éles vizsgákon használt tesztlapokat az anyagába, hanem mindegyikkel kapcsolatosan két vizsgázói mintateljesítményt is bemutat: egy a vizsgán „megfelelt” és egy „nem megfelelt” vizsgázói teljesítményt a konkrét, jó vagy rossz megoldásokkal. Természetesen ezek a megírt tesztminták (teljesítmény-mutatványok) mindegyik szinten és mindegyik készség tesztlapjával kapcsolatban megtalálhatóak egy-egy teszt után – a kapott pontszámokkal együtt. A könyvnek értékes része a megírt teszteknek, vagyis a vizsgázói válaszoknak a kulccsal történő összevetése és az ehelyütt található részletes hibaelemzés.

A hibaelemzések nem pusztán közlik, hogy a válasz jó volt-e vagy rossz, hanem érvelnek is a válasz megfelelő vagy nem megfelelő volta mellett. Ezeknek a hibaelemzéseknek az alapos áttekintése nagyon hasznos előtanulmányt jelenthet a leendő vizsgázóknak a sikeres felkészüléshez. Megtudható belőlük, hogy az objektív feladatoknál hogyan kell együtt értelmezni a szövegrészeket, hogy nem szabad átírni a betűjeleket, vagy azt, hogy a szemi-objektív feladatokban, a nyitott kérdésekre adandó rövid válasznak valóban tömörnek és célirányosnak kell lennie a pontlevonás elkerülése érdekében (egész szövegrészek bemásolása válaszként nem elfogadott).

A szubjektív értékelésű feladatoknál (írás-készség tesztje és beszéd-készség vizsga) a könyv közli a vizsgázó által leírt vagy mondott szöveget és a kapott pontszámokat. A kapott pontszámok mellett megtalálható a pontszámoknak példákkal igazolt indoklása is, vagyis az, hogy adott fogalmazásra vagy szóbeli teljesítményre milyen tényezők (erények és hibák) okán kapták a jelöltek az adott pontszámot.

A kötetet a nyelvtudáson túli „vizsgázni tudás” *know-how*-ja zárja: tippek, tanácsok, a vizsgán kerüendő stratégiák jól összeszedett listája (ehelyütt is szintekre és készségekre bontottan), amelyek mind az eredményes felkészülést és vizsgázást segítik.

Miért is van minderre szükség? A nyelvvizsga nem általában értékeli a vizsgázó idegen nyelvi tudását, hanem egy jól körülhatárolt tesztlapon nyújtott vizsgázói nyelvminta révén, amelynek válaszait pontértékekké fordítja. Ezt a számszerűsített rendszert is érdemes az érdeklődőknek megismerni, hiszen a megfelelési arány is számszerűsített alapokon nyugszik: átlagosan 60%-os teljesítmény kell nyújtania a vizsgázónak. A megfelelés vagy nem megfelelés a vizsgafolyamat végén tehát algebra-ba fordul, s ez nem elhanyagolandó. Kiderül, hogy ha a vizsgázó egy választ eltéveszt a 25 pontos, de 20 ítemes feladatban, akkor már voltaképpen 1.25 pontot veszít.

Ez a kötet még nem tartalmazza a 2016. decemberi vizsgaidőszaktól életbe lépő, a vizsgázók számára rendkívül előnyös eredményszámítási módot. Komplex vizsga (egyszerre letett írásbeli és szóbeli részvizsga) esetén már nem kell az írásbeli és a szóbeli vizsgarészen is külön-külön elérni a 60%-ot, elég, ha a teljes vizsga, azaz a négy mért készség összeredménye 60%-os. Így kompenzálni lehet az egyik készségből nyújtott esetleg gyengébb teljesítményt egy vagy több másik készségből elért jobb eredménnyel. Néhány példa álljon itt az eredményszámítás megváltozott módjára: ha 40%-os az írásbeli vizsga átlaga és 80%-os a szóbeli vizsga átlaga, akkor megvan a sikeres komplex vizsga. Vagy egy másik esetben 45%-os teljesítmény bármelyik készségen, 60%-os egy másik készségen, 60%-os eredmény egy harmadik készségen és végül 75%-os eredmény egy negyedik készségen kiteszi a 60%-os eredményt, azaz a sikeres komplex vizsgát.

Ennek a vizsgázók számára kedvező változásnak visszamenőleges hatálya nincs. Az újfajta eredményszámítás csak 2016 decemberétől hatályos, és az egy vizsgaidőszakon belül letett komplex vizsgára vonatkozik; külön vizsgaidőszakban letett írásbeli és szóbeli vizsgarészek a fenti módon nem kompenzálhatják egymást.

Összegzés

A cikkemben felsorolt követelményrendszer rendszeres, módszeres betartása, következetes alkalmazása kiszámíthatóságot jelent az ECL magyar mint idegen nyelvi vizsgájára felkészítő tanároknak és a vizsgára jelentkező diákoknak. A követelményrendszert pedig kiadvány formájában közzétevő tájékoztatás minden eddiginél hatékonyabban szolgálja azt, hogy az anyanyelvünket tanuló külföldiek egy pozitív nyelvvizsgaélmény és a sikeres nyelvvizsga érdekében az ECL nyelvvizsgán történő tudásmérés részleteit alaposan és előre áttekinthető módon megismerhessék.

Irodalom

- Hegedűs Rita 2003. Feladat, gyakorlat – nyelvvizsgáztatási tapasztalatok a magyar mint idegen nyelv területén. *Hungarológiai Évkönyv* 4: 32–42.
- Husztai Judit – Hány László 2005. Az ECL nyelvvizsga szintjeinek harmonizálása a CEFR vizsgaszintjeivel. In: Klaudy Kinga – Kegyesné Szekeres Erika (szerk.): *A világ nyelvei és a nyelvek világa: Soknyelvűség a gazdaságban, a tudományban és az oktatásban*. XV. Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Kongresszus, Miskolc, 2005. április 7–9. 317–321.
- Husztai Judit 2002. Kommunikatív szempontok a nyelvvizsgán. In: Szűcs Tibor – Kárpáti Eszter (szerk.): *Nyelvpedagógia*. Iskolakultúra 12: 166–173.
- Szabó, Gábor 2011. Relating language examinations to the CEFR: ECL as a case study. In: Martyniuk, Waldemar (ed.): *Aligning Tests with the CEFR: Reflections on Using the Council of Europe's Draft Manual*. Cambridge. 133–144.
- Wéber Katalin 2011. Testing Hungarian as a Foreign Language: Text in Focus. *Berliner Beiträge zur Hungarologie* 16: 223–234.
- Wéber Katalin 2013. Elvárt és használt szintaktikai szerkezetek megoszlása B1, B2 és C1 szintű magyar mint idegen nyelvi fogalmazásfeladatokban. *Hungarológiai Évkönyv* 14: 63–73.

www.ecl.hu

www.keronline.hu

Wéber, Katalin

The quality management system of ECL Hungarian language exam

The article is aimed at outlining some aspects of the quality management system of ECL Hungarian language exam. Firstly, it presents the language levels of the exam as aligned to the Common European Framework of Reference, next it introduces the major specifications of ECL exam. Thirdly, it presents a recent publication that provides both teachers and students with an excellent opportunity to familiarise themselves with ECL requirements and to practise examination techniques using authentic test material.

II. A MAGYAR SZÉPIRODALMI ÉS VOKÁLIS ZENEI SZÖVEGEK A FORDÍTÁSOK TÜKRÉBEN